

Vår referens
Per Danielsson

Länsstyrelsen Skåne län
skane@lansstyrelsen.se

kopia till:
Region Skåne
region@skane.se

Regionplan för Skåne 2022-2040

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har från Länsstyrelsen i Skåne län och Region Skåne erhållit rubricerad regionplan med begäran om yttrande. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår således inte.

Regionplanen är, enligt handlingen, en strategisk plan som omfattar hela Skåne. Den ska visa Skånes samlade vilja och ge förutsättningar för utvecklingen av de fysiska strukturerna. Regionplanen kommer tillsammans med de kommunala översiktsplanerna att visa riktningen för hur det framtida Skåne ska se ut. Många planeringsfrågor spänner över de kommunala och regionala gränserna och vinner på att ses i ett regionalt sammanhang. Planen ska vara vägledande för beslut i den efterföljande kommunala planeringen och bland annat ange grundragen för användning av mark- och vattenområden.

Länsstyrelsen önskar att följande frågor beaktas och besvaras i vår myndighets yttrande till länsstyrelsen:

- Finns det planeringsunderlag som Region Skåne inte har beaktat?
- Finns råd om allmänna intressen, särskilt mellankommunala intressen, och synpunkter på statliga intressen utifrån myndighetens ansvarsområde?
- Tillgodoses eller riskeras påtaglig skada på områden av riksintresse i förhållande till gällande värdebeskrivningar?
- Uppmärksamma särskilt om föreslagen markanvändning för vissa områden kan komma att bli olämplig utifrån ert sakområde.

Underlag:

- 1 Regionplan för Skåne, digital version i StoryMap
<http://skane.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=84ac9b4bad2a496b9ec4130fd41b2f51>, samt PDF-version, odaterad.

SGI:s synpunkter

SGI anser att Regionplanen tydligt behöver lyfta vikten av att markens lämplighet alltid skall vara utgångspunkten vid planering av ny bebyggelse. Vidare anser SGI att i samband med georisker så som erosion, ras, skred och översvämning som kan leda till geotekniska problem,

behöver stor vikt läggas vid placering av ny bebyggelse och avstånd till vatten, för att minska klimatförändringens effekter på den byggda miljön. SGI anser vidare att begreppet fysiska strukturer bör förtydligas i Regionplanen, och dess koppling till fysisk planering som nämns i PBL. Regionplanen bör kompletteras i frågor rörande georisker så som erosion, ras, skred och översvämning.

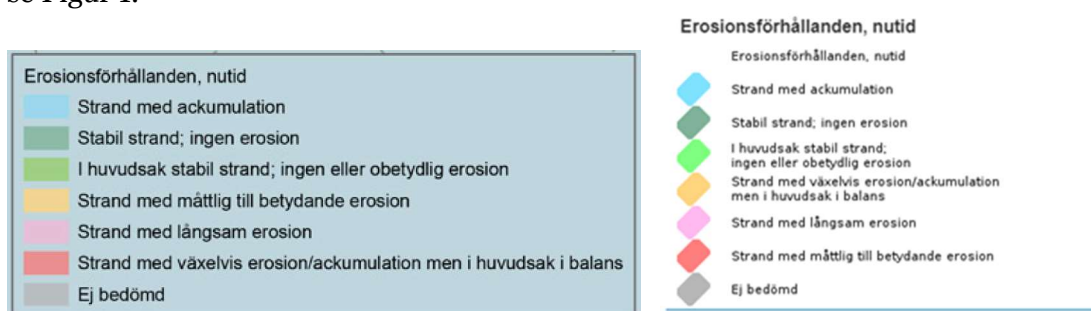
Kusterosion

Hantering av kusterosion är av särskild betydelse då Skåne är den region i Sverige som har störst problem med kusterosion. Regionplanen lyfter klimatanpassning som en utmaning som regionen står inför. Som planeringsprincip för klimatanpassad bebyggelseutveckling anger regionplanen på sid 57 bland annat *"För att hantera utmaningar med höjda vattennivåer, erosion och översvämning behövs strategiska och samordnade insatser på lokal nivå, med vägledning och stöd från regional och nationell nivå."* SGI menar att det är bra att regionplanen har identifierat kopplingen mellan stigande havsnivåer och ökad risk för erosion och översvämning. Därför anser SGI att kusterosion och klimatets påverkan på kusten måste lyftas tydligare i Regionplanen, som vägledning för kommunernas arbete med översiktsplanering. Vidare anser SGI att det bör även göras en översiktlig bedömning av hur klimatförändringen kan påverka de geotekniska förutsättningarna samt risken för skador på den byggda miljön till följd av kusterosion och översvämning.

SGI vill också påpeka att Regional kustsamverkan Skåne/Halland, RKS, redan jobbar mycket med klimatanpassning i regionen och kan med fördel stötta Region Skåne i arbetet med klimatanpassning av den skånska kusten. Bland annat arbetar RKS med att ta fram en klimatanpassningszon som visar på områden som kommer utsättas för klimatets effekter så som översvämning och erosion.

Vidare anser SGI att möjligheterna för att ta upp sand i havet bör belysas på en regional nivå, då det finns en utpekad sandtäkt vid Sandhammarbank och ett stort önskemål att strandfodra bland Skånes kustkommuner.

SGI vill även uppmärksamma att legenden till den karta över bedömda erosionsförhållanden som visas på sidan 80 är fel. I legenden har kategorierna "Strand med måttlig till betydande erosion" och "Strand med växelvis erosion/ackumulation men i huvudsak i balans" bytt plats, se Figur 1.

Figur 1. Vänstra bilden är legend från Regionplanen, högra bilden är originallegend från SGU. Gul och röd kategori har bytt plats.

Ras, skred, och erosion

Handlingen saknar helt beskrivning av ras och skred samt erosion i vattendrag, vilket den bör kompletteras med. Det bör även göras en översiktlig bedömning av hur klimatförändringen

kan påverka de geotekniska förutsättningarna samt risken för skador på den bebyggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion. Detta kan sedan utgöra ett underlag för kommunernas arbete med översiktsplanering.

Kompletterande planeringsunderlag

SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl a MSB och SGU tagit fram en *Vägledning ras, skred och erosion* (<http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-vagledning/sgi-v1.pdf>). Underlagen finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst: <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>. Kartvisningstjänsten uppdateras regelbundet och nya underlag kan tillkomma. Informationen är från geoteknisk synpunkt värdefull vid strategiska val av lämplig markanvändning. SGI vill särskilt lyfta följande underlag som relevanta för Region Skåne:

- Kustens sårbarhet – Erosion; https://gis.swedgeo.se/ksi_erosion/
- Fysiska och dynamiska förhållanden längs Skånes kust – underlag för klimatanpassningsåtgärder, SGU-rapport 2021:02. <https://resource.sgu.se/dokument/publikation/sgurapport/sgurapport202102rapport/s2102-rapport.pdf>
- Förutsättning för erosion i vattendrag, stränders eroderbarhet, SGU
- Förutsättning för skred i finkornig jordart, SGU

SGU har nyligen publicerat en rapport som beskriver sedimentdynamiska förhållanden längs Skånes kust. Bland annat görs en indelning av kusten i transportceller som visar vilka delar av kusten som har ett sedimentutbyte med varandra. <https://resource.sgu.se/dokument/publikation/sgurapport/sgurapport202102rapport/s2102-rapport.pdf>

Från och med slutet av mars 2020 kommer en kartvisningstjänst finnas tillgänglig via SGI:s hemsida där användare kan ladda ner modellerad vågdata längs hela Skånes kust med 3 timmars upplösning för perioden 1979-2020.

I takt med att nytt kunskapsmaterial tas fram inom Regional Kustsamverkan Skåne/Halland så läggs det upp på hemsidan <http://projects.swedgeo.se/RKS-SH/>

Ärendets handläggning

Beslut i detta ärende har tagits av Enhetschef Maria Kristensson, efter föredragning av geotekniker Per Danielsson, i övrigt har geolog Karin Bergdahl och kustingenjör Sebastian Bokhari Irminger deltagit vid handläggning av ärendet.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT
Planenheten
Enligt uppdrag

Per Danielsson